

# Wstęp

Klasyfikacja budżetowa odgrywa ważną rolę w systemie finansów publicznych. Zapewnia jednolite zasady grupowania zarówno dochodów, jak i wydatków budżetowych. Obecnie wydatki budżetu państwa klasyfikuje się w dwóch podstawowych układach, tj. **w układzie klasyfikacji budżetowej oraz układzie zadaniowym**. Klasyfikacja budżetowa (tzw. układ tradycyjny) systematyzuje dochody publiczne i wydatki publiczne według działów i rozdziałów, określających rodzaj działalności oraz paragrafów, określających rodzaj dochodu lub wydatku.

Szczegółowa klasyfikacja dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych jest określona w rozporządzeniu Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. W 2014 r. wydano tekst jednolity (Dz.U. z 2014 r. poz. 1053). W związku z licznymi zmianami oraz wprowadzonymi reformami **klasyfikacja budżetowa jest ciągle nowelizowana**. Niektóre podziały przestają obowiązywać, pojawiają się nowe, a przy niektórych zmieniają się objaśnienia. Jednostki sektora finansów publicznych powinny na bieżąco uwzględniać te zmiany w planowaniu, rachunkowości i sprawozdawczości. **Jakie zmiany należy uwzględnić od 1 stycznia 2021 r.?**

**Najnowsza nowelizacja** rozporządzenia o klasyfikacji budżetowej z 27 lipca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1340) objęła rozdziały, a także paragrafy dochodowe (m.in. **nowy paragraf 088** dotyczący opłaty prolongacyjnej) i wydatkowe (m.in. **nowy paragraf 471** dotyczący pracowniczych planów kapitałowych – PPK). Ze względu na dużą liczbę poprawek zdecydowano się **na całkowitą zmianę brzmienia załączników nr 2, 3 i 4** do rozporządzenia. Zmiany te, z pewnymi wyjątkami, weszły już w życie z mocą wsteczną od 1 stycznia 2020 r. **Część zmian po raz pierwszy trzeba będzie zastosować do opracowania projektu ustawy budżetowej oraz projektów uchwał budżetowych na rok 2021.**

Ponadto tylko **do 31 grudnia 2020 r.** stosuje się m.in. rozdziały: 85505, 85506 i 85507. **Od 1 stycznia 2021 r. obowiązuje nowy rozdział 85516** „System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3”, który ma zastosowanie już przy planowaniu na 2021 r.

**Znowelizowana została także klasyfikacja części budżetowych** – rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji części budżetowych oraz określenia ich dysponentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 485). Dodano część 51. „Klimat” oraz część 55. „Aktywa państwowe”. Mimo że wprowadzona zmiana weszła w życie 21 marca 2020 r., to obowiązuje z mocą od 29 lutego 2020 r.

Publikacja stanowi **ujednoliconą wersję klasyfikacji budżetowej**. Obejmuje wszystkie zmiany wprowadzone w rozporządzeniu o klasyfikacji budżetowej.

Książka zawiera:

- **obowiązującą klasyfikację części budżetowych,**
- **aktualną, ujednoliconą klasyfikację dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych wraz z objaśnieniami,**
- **komentarz eksperta dotyczący stosowania podziałek w praktyce, pozwalający rozwiązać wątpliwości w wielu przypadkach – co ujmować, a czego nie należy ujmować w danej podziałce,**
- **oznaczenie terminów – od kiedy obowiązuje lub do kiedy obowiązywała dana podziałka,**
- **najnowsze pisma i opinie w zakresie klasyfikacji budżetowej** wydane przez Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz przez organy kontrolne – regionalne izby obrachunkowe – dla ułatwienia przyporządkowane do poszczególnych podziałek.

Ministerstwo Finansów w wydawanych interpretacjach w zakresie stosowania podziałek klasyfikacji budżetowej wskazuje, że:

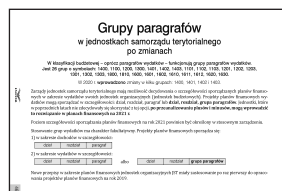
**MF** *Klasyfikacja budżetowa jest narzędziem mającym za zadanie umożliwić dysponentom środków budżetowych zaewidencjonowanie określonych zdarzeń, rozstrzygniętych co do zasady przepisami prawa materialnego. A zatem podstawą zaklasyfikowania wydatku do odpowiedniego paragrafu klasyfikacji budżetowej będzie ustalenie rodzaju tego wydatku oraz jego podstawy prawnej.*

Wątpliwości dotyczące stosowania poszczególnych podziałek klasyfikacyjnych wynikają przede wszystkim z przyjętych niejednorodnych kryteriów konstrukcyjnych – zarówno w odniesieniu do działów, jak i, w większym stopniu, rozdziałów klasyfikacji budżetowej.

Opracowanie z pewnością będzie pomocne na co dzień pracownikom jednostek sektora finansów publicznych we właściwym stosowaniu podziałek klasyfikacji budżetowej oraz w prawidłowym planowaniu i wykonywaniu planów finansowych tych jednostek.

W klasyfikacji budżetowej funkcjonuje **podziałka – grupa paragrafów (łącznie 26)**. Zarządy JST mają możliwość decydowania o szczegółowości sporządzanych planów finansowych w zakresie wydatków swoich jednostek organizacyjnych (jednostek budżetowych). Projekty planów finansowych w zakresie wydatków mogą sporządzać

w szczególności: dział, rozdział, paragraf lub **dział, rozdział, grupa paragrafów**. Jednostki, które w poprzednich latach nie zdecydowały się skorzystać z tej opcji, **po przeanalizowaniu plusów i minusów mogą wprowadzić to rozwiązanie w planach finansowych na 2021 r.** Do książki dołączone jest **zestawienie obejmujące poszczególne grupy wydatków w JST po ostatnich zmianach.**



# 1. Klasyfikacja budżetowa – zasady ogólne, kryteria

Klasyfikacja budżetowa wyróżnia **33 działy, ponad 600 rozdziałów** oraz odpowiednio więcej paragrafów. Stanowi **bazę techniczną** do prezentowania rodzajów działalności, rodzajów dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. Odgrywa ważną rolę zarówno w planowaniu, rachunkowości, jak i w sprawozdawczości. Klasyfikacja ta **nie stanowi podstawy prawnej do ustalania i pobierania dochodów, a także do dokonywania wydatków budżetowych**. Jest jedynie instrumentem do ujmowania gromadzonych dochodów i ponoszonych wydatków na podstawie właściwych aktów prawnych. Pozwala na grupowanie dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów według jednolitych kryteriów przez wszystkie jednostki sektora finansów publicznych. Wyróżnia się **trzy kryteria** klasyfikacji budżetowej.

**Tabela 1. Kryteria klasyfikacji budżetowej**

Kryterium	Objaśnienia
<b>Podmiotowe</b>	Oznacza podział na części zarówno dochodów, jak i wydatków budżetowych. Każda z części odpowiada aktualnemu podziałowi resortowemu administracji rządowej, a każda z jednostek resortowych jest dysponentem, który odpowiada za wykonanie określonej części budżetu.
<b>Przedmiotowo-funkcjonalne</b>	Oznacza podział dochodów według źródła ich pochodzenia, natomiast podział wydatków – według przeznaczenia tych środków. Dochody i wydatki budżetowe dzieli się na działy i rozdziały. Działy budżetu umożliwiają analizę oraz ocenę zaangażowania środków budżetowych w wykonanie funkcji publicznych, społecznych i gospodarczych państwa, natomiast rozdziały budżetu stanowią poszerzenie klasyfikacji działowej.
<b>Rodzajowe</b>	Oznacza uzupełnienie klasyfikacji przedmiotowo-funkcjonalnej o paragrafy i pozycje, przy czym treść paragrafów określa rodzaj dochodu i wydatku.

Według klasyfikacji budżetowej można przeprowadzać różnego rodzaju analizy, porównania dochodów i wydatków – oczywiście w zależności od potrzeb. Klasyfikacja budżetowa spełnia **cztery funkcje**.

Tabela 2. Funkcje klasyfikacji budżetowej

Funkcja	Objaśnienia
<b>Ekonomiczna</b>	Oznacza przejrzyste powiązanie określonych elementów układu budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego z zadaniami, które budżet państwa lub jednostka samorządu terytorialnego zamierza wykonać.
<b>Finansowa</b>	Pozwala na planowanie i wykonywanie budżetu zgodnie z przyjętymi założeniami oraz kontrolę poprzez budżet całej gospodarki finansowej państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.
<b>Informacyjna</b>	Wiąże się z jawnością i przejrzystością finansów publicznych i jest ściśle związana ze sprawozdawczością.
<b>Prawna</b>	Oznacza zapisanie konkretnej kwoty dochodów lub wydatków w określonej podziale klasyfikacji, co przesądza o zakresie kompetencji finansowych organów wykonujących budżet.

Obowiązująca klasyfikacja budżetowa jest zawarta **w rozporządzeniu Ministra Finansów z 2 marca 2010 r.** w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (dalej: rozporządzenie o klasyfikacji budżetowej). Rozporządzenie to było wielokrotnie nowelizowane, a **w 2014 r. ogłoszono tekst jednolity, do którego wprowadzono liczne zmiany.**

W poszczególnych załącznikach do tego rozporządzenia określono:

- **załącznik nr 1** – klasyfikację działów,
- **załącznik nr 2** – klasyfikację rozdziałów,
- **załącznik nr 3** – klasyfikację paragrafów dochodów, przychodów i środków,
- **załącznik nr 4** – klasyfikację paragrafów wydatków i środków,
- **załącznik nr 5** – klasyfikację paragrafów przychodów,
- **załącznik nr 6** – klasyfikację paragrafów rozchodów,
- **załącznik nr 7** – szczegółową klasyfikację wydatków dla zadań z zakresu bezpieczeństwa zewnętrznego,
- **załącznik nr 8** – szczegółową klasyfikację wydatków dla zadań z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego.